

*Д. Штиль,
студентка,
О. Кравець,
кандидат. пед. наук, доцент, Житомирський
державний університет імені Івана Франка*

СТОРИТЕЛІНГ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасне навчання англійської мови в закладах загальної середньої освіти орієнтоване не на формальне засвоєння мовних одиниць, а на підготовку учня до реального іншомовного спілкування. У модельній навчальній програмі «Іноземна мова. 5–9 класи» підкреслено комунікативну спрямованість освітнього процесу, взаємопов'язаність аудіювання, говоріння, читання і письма, а також розвиток уміння продукувати усні й письмові тексти, інтерпретувати чужомовні висловлення, аргументовано висловлювати власну думку й дотримуватися адекватної комунікативної поведінки [5: 1–3]. Саме тому сторітелінг посідає вагомe місце в сучасній методиці викладання англійської мови, оскільки поєднує мовленнєву практику, емоційне залучення, культурний зміст і активну взаємодію учнів із навчальним матеріалом.

Як підкреслюють О. Лада, І. Варварук і Т. Маршал, сторітелінг як метод викладання англійської мови створює інтерактивне академічне середовище, полегшує опанування структурних і фонетичних особливостей мови, сприяє запам'ятовуванню граматичних явищ і лексичних одиниць, а також формує передумови для комунікативної активності, творчості й власного тематичного висловлення [1: 160]. Дослідники наголошують, що головною метою історії є спонукання до комунікації, а сам метод особливо результативний тоді, коли вчитель організовує навчання через запитання, прогнозування подій, повторення ключової лексики, опору на візуальні матеріали та емоційно виразне подання тексту [1: 164–165]. Такий підхід повністю відповідає логіці компетентнісного навчання, оскільки переводить учня з позиції пасивного слухача в позицію активного учасника мовленнєвої взаємодії.

Проблема використання сторітелінгу й казки на уроках англійської мови вже має помітне наукове підґрунтя в українському та зарубіжному освітньому дискурсі. Г. Карпенко, аналізуючи роль казки у вивченні іноземної мови, називає серед зарубіжних дослідників Дж. Брюстера, С. Джоунз, А. Доті, Г. Еліс, Д. Ліпмана, Е. Райта, Е. Тейлор, Х. Хеннінгер, а серед українських учених – Н. Борисову, Л. Власюк, Т. Гумовську, Г. Галушку, І. Івчук, О. Казачінер, О. Чорну та К. Стрельченко [2: 135]. Водночас О. Лада, І. Варварук і Т. Маршал акцентують увагу на зарубіжних працях Абрахамсона, Брунера, Фінкеля, Гарві, Гріна, Херрейда, Мутоного, Оуена, Русера, Сіммонса й Відріча, що свідчить про міждисциплінарний і міжнародний характер вивчення сторітелінгу [1: 160]. Новітній систематичний огляд L. Zheng, H. H. Ismail, H. Hashim, Z. B. Ali, виконаний на матеріалі 24 емпіричних досліджень 2014–2024 років, показує, що сторітелінг у навчанні англійської мови найактивніше застосовується у початковій та середній освіті, а ефективні практики пов'язані з добором і

адаптацією історій, *guided reading*, *autonomous reading* і мультимодальною підтримкою [6: 280–295].

Комунікативне забезпечення учнів на уроці англійської мови через сторітелінг реалізується в кількох напрямках. По-перше, історія забезпечує контекстуальне введення лексики й граматики, а отже мовний матеріал сприймається не ізольовано, а в логіці події, образу й ситуації мовлення. По-друге, сторітелінг стимулює природну потребу висловитися: відповісти на запитання, передбачити наступний епізод, оцінити вчинки персонажів, переказати фрагмент, змінити фінал, створити власну історію. По-третє, історія формує емоційний канал сприйняття, що підсилює увагу, мотивацію й міцність запам'ятовування. Саме тому Л. Zheng та співавтори підкреслюють значення належного відбору сюжету та узгодження видів діяльності з навчальними цілями, а О. Лада, І. Варварук і Т. Маршал наголошують на ролі повторення, запитань і візуальної підтримки для активізації мовлення [1: 164–165; 6: 280–295].

Окремого значення в сучасній школі набуває цифровий сторітелінг. Т. Харченко і Н. Гостіщева визначають його як симбіоз мистецтва розповідати історії з різними цифровими засобами передачі інформації – зображеннями, анімацією, інфографікою, відео, аудіо та інтерактивним контентом [4: 234–236]. Дослідниці підкреслюють, що цифровий сторітелінг виступає не лише способом подання навчального контенту, а й інструментом вибудовування освітніх комунікацій, розвитку комунікативних навичок, критичного мислення, медіаграмотності та проєктної діяльності учнів [4: 234, 236]. У зарубіжних студіях ця теза також підтверджується: В. Yu та W. Wang показують, що цифровий сторітелінг у підготовці майбутніх учителів англійської мови працює як мультимодальна практика, яка поєднує мовне навчання, цифрові навички та цифрову співпрацю [7: 103577]. Систематичний огляд N. P. W. S. Andhini і M. H. Santosa фіксує, що *digital storytelling* позитивно впливає на письмо на різних рівнях освіти, а також опосередковано посилює мотивацію, взаємодію, словниковий запас і низку інших мовних аспектів [8: 138–149]. Отже, на уроках англійської мови сторітелінг успішно функціонує як у традиційному усному форматі, так і в цифровому середовищі.

Особливе місце у структурі сторітелінгу посідає казка, оскільки саме вона поєднує сюжетну динаміку, чіткі ролі персонажів, діалоги, моральний зміст і виразний культурний компонент. Г. Карпенко наголошує, що казка є складовим компонентом процесу оволодіння іноземною мовою, закріплює фонетичний, лексичний і граматичний матеріал, розвиває говоріння та сприяє формуванню комунікативної компетентності, бо містить діалоги й готує учня до спілкування [2: 134]. Дослідниця також підкреслює, що казка виконує навчальну, виховну й розвивальну функції та активізує самомотивацію учня, якщо сюжет цікавий і доступний для розуміння [2: 134, 137]. Важливими є й критерії відбору казкового тексту: автентичність, насиченість соціокультурною інформацією, доступність лексики й граматики, відповідність віковим особливостям, здатність сюжету одразу привернути увагу дітей, невеликий обсяг і відповідність навчальній

програмі [2: 135]. Це означає, що казка на уроці англійської мови виступає не ілюстративним додатком, а повноцінним дидактичним інструментом.

О. Чорна детально описує методику роботи з казкою на уроках англійської мови і виокремлює чотири етапи: підготовчий етап попереднього зняття мовних і лінгвокраїнознавчих труднощів; етап первинного сприйняття казки; етап контролю осмислення основного змісту; етап розвитку усного мовлення та мовленнєвих навичок [3: 138]. На першому етапі вчитель вводить ключову лексику, коментує культурні реалії, пропонує припущення щодо сюжету. На другому етапі учні слухають або читають текст частинами, орієнтуючись на запитання до змісту. На третьому етапі виконують завдання на перевірку розуміння: обрати правильну відповідь, розташувати події в логічній послідовності, визначити ставлення до героя. На четвертому етапі організовується комунікативне говоріння: розігрування діалогів, опис героя, характеристика його поведінки, зміна фіналу або створення власної репліки персонажа [3: 138]. Саме така поетапність забезпечує системний перехід від сприймання до активного мовлення, а від рецептивної діяльності – до продуктивної.

Показовим прикладом для уроку англійської мови є робота з казкою *Little Red Riding Hood*. На підготовчому етапі вчитель вводить слова *basket, forest, wolf, grandmother, path, hunter*, пропонує учням за ілюстраціями передбачити зміст історії та відповісти, які небезпеки може приховувати ліс. Далі учні слухають або читають адаптований текст із зупинками після ключових епізодів. Після кожного фрагмента вони відповідають на короткі запитання типу *Who did Little Red Riding Hood meet?, Why did the wolf get to grandmother's house first?, Was it safe to talk to a stranger?* На етапі контролю осмислення школярі впорядковують картки-події, співвідносять репліки з персонажами, визначають правильні й хибні твердження. На завершальному етапі доцільно організувати рольову взаємодію: один учень говорить від імені Червоної Шапочки, другий – від імені Вовка, третій – від імені Бабусі; далі клас обговорює, як можна було уникнути небезпечної ситуації, і пропонує альтернативне закінчення історії. У письмовій частині учні складають 5–7 речень на тему *What should children remember when they talk to strangers?* Така модель уроку поєднує аудіювання, читання, говоріння, письмо, етичне осмислення сюжету і формування життєвих компетентностей, про які йдеться в сучасній програмі іншомовної освіти [3: 138; 5: 2–3].

Отже, сторітелінг на уроках англійської мови є ефективним засобом комунікативного забезпечення учнів, оскільки створює змістовний контекст для мовлення, інтегрує всі види мовленнєвої діяльності, підвищує мотивацію, розвиває креативність, критичне мислення і соціокультурну обізнаність. Українські дослідники Г. Карпенко, О. Чорна, О. Лада, І. Варварук, Т. Маршал, Т. Харченко, Н. Гостіщева переконливо доводять, що сторітелінг і робота з казкою підсилюють мовленнєву практику учнів та роблять урок англійської мови комунікативно насиченим [1: 160–165; 2: 134–137; 3: 138; 4: 234–236]. Зарубіжні праці також демонструють стабільний інтерес до *storytelling* і *digital storytelling* як до технологій, що поєднують мовне навчання, мультимодальність і співпрацю [6: 280–295; 7; 8: 138–149]. Саме тому використання історії та казки в сучасній

англомовній освіті слід розглядати як методично обґрунтовану й науково підтвержену практику, що відповідає потребам Нової української школи та логіці компетентнісного навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лада О., Варварук І., Маршал Т. Сторітелінг як метод викладання англійської мови: актуальність і педагогічна доцільність у контексті зарубіжних досліджень. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 78. Т. 2. С. 160–166.
2. Карпенко Г. М. Казка як мотиваційний чинник для вивчення іноземної мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 17. Т. 1. С. 134–137.
3. Чорна О. О. Роль та методичні прийоми роботи з казкою на уроках англійської мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 65. Т. 1. С. 136–139.
4. Харченко Т., Гостіщева Н. Освітній потенціал цифрового сторітелінгу в навчанні англійської мови. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2024. № 1 (32). С. 230–237.
5. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти / авт. І. М. Зимомря, В. А. Мойсюк, М. С. Трифан, І. К. Унгурян, М. В. Яковчук. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України, наказ від 12.07.2021 № 795. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/830/83023/Inoz_mov_5-9-kl_Zymomrya_ta_in_14_07.pdf (дата звернення: 23.03.2026)
6. Zheng L., Ismail H. H., Hashim H., Ali Z. B. Storytelling in English Language Education in China: A Systematic Review of Empirical Research from the Past Decade (2014–2024). *Forum for Linguistic Studies*. 2025. Vol. 7, Iss. 2. P. 280–295.
7. Yu B., Wang W. Using digital storytelling to promote language learning, digital skills and digital collaboration among English pre-service teachers. *System*. 2025. Vol. 129. Article 103577.
8. Andhini Winnaandhini N. P. W. S., Santosa M. H. A Systematic Review on the Use of Digital Storytelling to Improve Students' Writing Skills. *Journal of English Teaching*. 2025. Vol. 11, No. 2. P. 138–149.